

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 4 april 1906, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner dels angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag m. m., dels ock med förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Genom särskilda propositioner n:is 21 och 22, hvilka propositioner hänvisats till lagutskottet, som efter öfverenskommelse med bankoutskottet öfverlämnat dem till behandling af sammansatt banko- och lagutskott, har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i lagarna den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag, angående bankaktiebolag samt angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Sålunda har Kungl. Maj:t i propositionen n:o 21, under åberopande af propositionen bilagda utdrag af i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 6 Saml. 2 Afd. 2 Häft. (N:o 2.)

1:o) Lag om ändrad lydelse af
vissa §§ i lagen den 18 sep-
tember 1903 angående
solidariska bankbolag.

Härigenom förordnas, att nedan-
nämnda §§ i lagen den 18 september
1903 angående solidariska bankbolag
skola erhålla följande ändrade lydelse:

(Nuvarande lydelse.)

77 §.

*Tillsyn öfver bankbolag utöfvas,
på sätt i denna lag sägs, dels af
Konungens befallningshafvande och
dels af en för hela riket gemensam
bankinspektion.*

*Ledamot af bankinspektionen må
ej deltaga i styrelsen af eller vara
anställd vid bankinrättning, öfver hvil-
ken bankinspektionen har att utöfva
tillsyn.*

*Närmare bestämmelser om bank-
inspektionens organisation och verk-
samhet meddelas af Konungen.*

78 §.

*Förrän bankbolag öppnar sin rö-
relse, skall inför Konungens befall-
ningshafvande styrkas:*

*att kungörelse i öfverensstämmelse
med 71 § i lagen om aktiebolag skett
angående bolagets registrering;*

*att å lotterna blifvit inbetalda
minst tjugu procent af grundfonden
samt förbindelse med pant, som Ko-*

77 §.

*Förrän bankbolag öppnar sin
rörelse, skall inför Konungens befall-
ningshafvande styrkas:*

*att kungörelse i öfverensstämmelse
med 71 § i lagen om aktiebolag skett
angående bolagets registrering;*

*att å lotterna blifvit inbetalda
minst tjugu procent af grundfonden
samt förbindelse med pant, som Konun-
gens befallningshafvande pröfvar full-
god, aflämnad för inbetalning af åter-
stoden; samt*

*att en hvar af hufvudlottägarne till
förvaring hos bolaget öfverlämnat sådan
handling, hvarom i 19 § förmäles.*

78 §.

*Genom kungörelse i allmänna tid-
ningarna skall tillkännagifvas, när
bankbolag börjar sin rörelse, så ock
när bankbolag upplöses af annan an-
ledning än konkurs; och skall under
rättelse om dagen, då sådant sker,
till finansdepartementet insändas.*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Nuvarande lydelse.)

nungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden; samt

att enhvar af hufvudlottägarne till förvaring hos bolaget öfverlämnat sådan handling, hvarom i 19 § förmäles.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankbolag börjar sin rörelse, så ock när bankbolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall under rättelse om dagen, då sådant sker, till bankspektionen insändas.

79 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse, där sådant pröfvas nödigt. Har styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till extra bolagsstämma, må sådan stämma ock af bankinspektionen sammankallas.

Vid bolagsstämma eller af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde må å bankinspektionens vägnar närvara och i öfverläggningarna deltaga den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser därtill har befogenhet.

80 §.

Styrelsen åligge:
att när som helst hålla bolagets

79 §.

Den af Konungen förordnade bankinspektören äge, där han så pröfvar nödigt, sammankalla styrelsen. Jämväl må bankinspektören, på uppdrag af chefen för finansdepartementet, sammankalla extra bolagsstämma, där styrelsen icke efterkommer af bankinspektören framställd begäran om utfärdande af kallelse till sådan stämma. Bankinspektören må närvara vid bolagsstämma och vid af honom utlyst styrelsesammanträde samt i öfverläggningarna deltaga.

80 §.

Styrelsen åligge:
att när som helst hålla bolagets

(Kungl. Maj:ts förslag.)

räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant afseende företråda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock

(Nuvarande lydelse.)

räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af det allmänna ombudet, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande, och att därefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversikt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jämväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet, Konungens befallningshafvande, bankinspektören och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att ofördröjligen efter verkställd revision till finansdepartementet insända styrelsens förvaltningsberättelse, balansräkningen och revisionsberättelsen samt låta införa sistnämnda berättelse i allmänna tidningarna; samt att, där chefen för finansdeparte-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

låta införa revisionsberättelsen i allmänna tidningarna; samt

att, där bankinspektionen finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på bankinspektionens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

81 §.

Det i 80 § omförmälda allmänna ombud åligger att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämlikt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva bankinspektionen anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela bankinspektionen alla de upplysningar angående bolaget, som af bankinspektionen äskas.

82 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 46 § förmäles, skall jämväl deltaga det af Konungens befallningshafvande enligt 80 § förordnade allmänna ombud.

(Nuvarande lydelse.)

mentet finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på departementschefens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

81 §.

Det i 80 § omförmälda allmänna ombud åligger att meddela bankinspektören alla de upplysningar angående bolaget, som af honom äskas.

82 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 46 § förmäles, skall jämväl deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad revisor.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Nuvarande lydelse.)

83 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omnämnda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankbolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre *bankinspektionen* därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrojen.

86 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankinspektionen jämlikt

83 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omnämnda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankbolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre *bankinspektören* därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrojen.

86 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag meddelas, må klagan föras hos

(Kungl. Maj:ts förslag.)

79 § eller sista punkten af 88 § meddelas, må klagan föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen anorlunda förordnar.

Ändring i bankinspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

87 §.

Upplöses bankbolag af annan anledning, än i 59 § sägs, skall bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

88 §.

Till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet skall bankbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankinspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundraedels procent af detta belopp.

(Nuvarande lydelse.)

Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen anorlunda förordnar.

87 §.

Upplöses bankbolag af annan anledning, än i 59 § sägs, skall *chefen för finansdepartementet* förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

88 §.

Bankbolag åligge att ersätta ombud, som utses enligt 80 och 87 §§, äfvensom revisor, hvarom i 82 § förmäles. På den, som utsett nämnda ombud eller revisor, ankomme att bestämman ersättningsbeloppet.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Nuvarande lydelse.)*

Bankbolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 80 och 87 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

2:o) **Lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag.**

Härigenom förordnas, att nedan nämnda §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag skola erhålla följande ändrade lydelse:

70 §.

Tillsyn öfver bankaktiebolag utöfas, på sätt i denna lag sägs, dels af Konungens befallningshafvande och dels af bankinspektionen.

71 §.

Förrän bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas: att kungörelse i öfverensstämmelse

70 §.

Förrän bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att kungörelse i öfverensstämmelse med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering, samt att å aktierna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden.

71 §.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankaktiebolag börjar sin rörelse, så ock när bankaktiebolag upplöses af

(Kungl. Maj:ts förslag.)

med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering; samt att å aktierna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankaktiebolag börjar sin rörelse, så ock när bankaktiebolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till bankinspektionen insändas.

72 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse, där sådant pröfvas nödigt. Har styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till extra bolagsstämma, må sådan stämma ock af bankinspektionen sammankallas.

Vid bolagsstämma eller af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde må å bankinspektionens vägnar närvara och i öfverläggningarna deltaga den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser därtill har befogenhet.

73 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 6 Saml. 2 Afd. Häft. 2.

(Nuvarande lydelse.)

annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till finansdepartementet insändas.

72 §.

Den af Konungen förordnade bankinspektören äge, där han så pröfvar nödigt, sammankalla styrelsen. Jämväl må bankinspektören, på uppdrag af chefen för finansdepartementet, sammankalla extra bolagsstämma, där styrelsen icke efterkommer af bankinspektören framställd begäran om utfärdande af kallelse till sådan stämma. Bankinspektören må närvara vid bolagsstämma och vid af honom utlyst styrelsesammanträde samt i öfverläggningarna deltaga.

73 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets

(Kungl. Maj:ts förslag.)

räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant afseende företråda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock låta införa sistnämnda berättelse i allmänna tidningarna; samt

(Nuvarande lydelse.)

räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för bankinspektören samt för den särskilda undersökning, Konungen eller chefen för finansdepartementet eljest kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut i närvaro af det allmänna ombudet, enligt formulär, som från finansdepartementet meddelas, upprätta en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande, och att därefter ofördröjligen till nämnda departement insända denna öfversikt för dess offentliggörande genom departementets försorg;

att jämväl i öfrigt meddela chefen för finansdepartementet, Konungens befallningshafvande, bankinspektören och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att ofördröjligen efter verkställd revision till finansdepartementet insända styrelsens förvaltningsberättelse, balansräkningen och revisionsberättelsen samt låta införa sistnämnda berättelse i allmänna tidningarna; samt att, där chefen för finansdeparte-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

att, där *bankinspektionen* finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på *bankinspektionens* anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

74 §.

Det i 73 § omförmälda allmänna ombud åligger att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämligt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva *bankinspektionen* anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela *bankinspektionen* alla de upplysningar angående bolaget, som af *bankinspektionen* äskas.

75 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 43 § förmäles, skall jämväl deltaga det af *Konungens* befallningshafvande enligt 73 § förordnade allmänna ombud.

(Nuvarande lydelse.)

mentet finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på *departementschefens* anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

74 §.

Det i 73 § omförmälda allmänna ombud åligger att meddela *bankinspektören* alla de upplysningar angående bolaget, som af honom äskas.

75 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 43 § förmäles, skall jämväl deltaga en af *Konungens* befallningshafvande förordnad revisor.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Nuvarande lydelse.)

76 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankaktiebolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre *bankinspektionen* därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrojen.

78 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankinspektionen jämlikt

76 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankaktiebolags förvaltning och bokföring förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre *bankinspektören* därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrojen.

78 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag meddelas, må klagan föras hos

(Kungl. Maj:ts förslag.)

72 § eller sista punkten af 80 § meddelas, må klagan föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

Ändring i bankinspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

79 §.

Upplöses bankaktiebolag af annan anledning än i 56 § sägs, skall bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

80 §.

Till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet, skall bankaktiebolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankinspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundrededels procent af detta belopp.

(Nuvarande lydelse.)

Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

79 §.

Upplöses bankaktiebolag af annan anledning än i 56 § sägs, skall *chefen för finansdepartementet* förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

80 §.

Bankaktiebolag åligge att ersätta ombud, som utses enligt 73 och 79 §§, äfvensom revisor, hvarom i 75 § förmäles. På den, som utsett nämnda ombud eller revisor, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Nuvarande lydelse.)

Bankaktiebolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 73 och 79 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

Slutligen har Kungl. Maj:t i propositionen n:o 22, under åberopande af propositionen bilagdt, i statsrådet fördt protokoll äfvensom det vid propositionen n:o 21 fogade, i högsta domstolen hållna protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Har solidariskt bankbolag eller bankaktiebolag råkat i konkurstillstånd, varde det af rätten eller domaren ofördröjligen anmaldt hos

1 §.

Har solidariskt bankbolag eller bankaktiebolag råkat i konkurstillstånd, varde det af rätten eller domaren ofördröjligen anmaldt hos

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Nuvarande lydelse.)*

bankinspektionen; och förordne *bankinspektionen* ett allmänt ombud att såsom god man och syssloman deltaga i konkursboets förvaltning med de gode män och sysslomän, som utses på sätt i konkurslagen stadgas.

Afträdes sparbanks egendom till konkurs, varde anmälan därom af rätten eller domaren ofördröjligen gjord hos Konungens befallningshavande, som förordnar ett allmänt ombud att deltaga i förvaltningen af konkursboet, på sätt här ofvan sägs.

På den, hvilken förordnat sådant allmänt ombud, ankomme att, när det pröfvas skäligt, entlediga ombudet och i dess ställe annan förordna. Däröfver må klagan ej föras.

chefen för finansdepartementet; och förordne *departementschefen* ett allmänt ombud att såsom god man och syssloman deltaga i konkursboets förvaltning med de gode män och sysslomän, som utses på sätt i konkurslagen stadgas.

Afträdes sparbanks egendom till konkurs, varde anmälan därom af rätten eller domaren ofördröjligen gjord hos Konungens befallningshavande, som förordnar ett allmänt ombud att deltaga i förvaltningen af konkursboet, på sätt här ofvan sägs.

På den, hvilken förordnat sådant allmänt ombud, ankomme att, när det pröfvas skäligt, entlediga ombudet och i dess ställe annan förordna. Däröfver må klagan ej föras.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

Nu omförmälda lagförslag hafva, såsom af det vid propositionen n:o 21 fogade statsrådsprotokoll framgår, närmast föranledts af Riksdagens skrifvelse den 21 mars 1905 angående förändrad organisation af den kontroll, som af staten utöfvas öfver bankverksamheten. I sagda skrifvelse anförde Riksdagen, att för vinnande af det med bankinspektionen afsedda ändamålet att tillse, det bankerna förvaltades efter sådana grunder, att allmänhetens förtroende till desamma ej rubbades, det vore nödvändigt, att bankinspektionen i afseende å organisation och arbetskrafter vore så ordnad, att den utöfvade kontrollen blifve fullt effektiv och utvecklades i

samma mån, som bankverksamheten både till innehåll och omfattning utvidgades. Med hänsyn till det svenska bankväsendets synnerligen kraftiga utveckling under de senaste årtiondena syntes det därför uppenbart, att, då samtidigt bankinspektionen kvarstått hufvudsakligen oförändrad, det för denna måste möta allt större svårigheter att tillfredsställande fylla sitt mål. En omorganisation af bankinspektionen vore därför, såsom äfven erfarenheten syntes hafva visat, i hög grad påkallad, hvarför Riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om förändrad organisation af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen och förelägga Riksdagen de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Vid underdånig föredragning den 30 juni 1905 af Riksdagens berörda skrifvelse bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer att inom departementet biträda med utredning och afgifvande af förslag i det i Riksdagens skrifvelse angifna syfte. De i anledning häraf tillkallade kommitterade afgåfvo den 15 november 1905 betänkande jämte förslag bland annat till ändringar i 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 86, 87 och 88 §§ af lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 samt i 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79 och 80 §§ af lagen angående bankaktiebolag af samma dag äfvensom i 1 § af lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs af den 18 september 1903.

Sedan förslagen inom vederbörande departement blifvit öfversedda och därvid ett par smärre jämkningar vidtagits i förslagen, hvad anginge förstnämnda två lagar, förordnade Kungl. Maj:t den 2 december 1905, att öfver de sålunda jämkade lagförslagen samt förslaget till ändring i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs högsta domstolens yttrande skulle inhämtas för det ändamål, § 87 i regeringsformen omförmäler.

I anledning af vissa af högsta domstolen gjorda anmärkningar mot förslagen till ändringar i de egentliga banklagarna vidtogos sedermera några smärre jämkningar i samma förslag, hvarefter förslagen erhöilo sin slutliga, ofvan angifna affattning.

*Departements-
chefens
yttrande.*

I fråga om den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen framhåller statsrådet och chefen för finansdepartementet vid tillstyrkandet af propositionen n:o 21 att, på sätt ofvanbemälda kommitterade i sitt betänkande erinrat, den centrala tillsynen öfver bankverksamheten

enligt gällande banklagar utöfvas af chefen för finansdepartementet och bankinspektören, hvilken som bekant tillika vore chef för den till nämnda departement hörande bankbyrån, medan den lokala kontrollen tillkomme Konungens befallningshafvande omedelbart eller genom därtill förordnade personer; och anför departementschefen därefter:

»Enligt kommitterades mening påkallar bankverksamhetens synnerligen kraftiga utveckling i afseende å såväl rörelsens omfattning som dess beskaffenhet en omorganisation af den centrala tillsynen, eller hvad man i allmänhet plägar beteckna med uttrycket »bankinspektionen». Utom det att den nuvarande personalen inom bankinspektionen behöfde utvidgas, för att krafter icke måtte saknas till verkställande af erforderliga bankundersökningar, framställde sig mot bankinspektionen i dess nuvarande form den anmärkningen, att bankinspektören, som i verkligheten kunde anses ensam representera bankinspektionen, saknade vid sin sida någon kollega såsom medbeslutande eller rådgifvande. Kommitterade ansåge det därför vara ändamålsenligt och betryggande, att den centrala tillsynen öfver bankerna anförtroddes åt en af flera personer bestående myndighet, som lämpligen kunde benämnas bankinspektionen. Å denna myndighet, som skulle utöfva den centrala bankkontrollen, borde öfverflyttas all den befogenhet, som för närvarande tillkomme chefen för finansdepartementet och bankinspektören.

Kommitterade hafva vidare framhållit, att det icke syntes vara obilligt och väl också vore af Riksdagen förutsatt, att, liksom försäkringsinrättningarna bekostade försäkringsinspektionen, bankerna skulle bära kostnaden för bankinspektionen, som väl finge antagas lända bankerna till gagn genom ökad kredit hos allmänheten och äfven delägarne till trygghet genom kontroll å förvaltningen.

Äfven jag anser, att tiden för en omorganisation af bankinspektionen är inne. Med den utveckling, bankväsendet hos oss uppnått, kan bankkontrollen, sådan den nu är ordnad, svårligen erhålla önskvärd effektivitet. I anseende till den stora mångfald af göromål, som åligga chefen för finansdepartementet i hans egenskap af departementschef, är det nämligen icke för honom möjligt att personligen ägna den uppmärksamhet åt alla hithörande frågor, som en verksam bankinspektion fordrar. Följden häraf har blifvit — och något annat torde väl egentligen knappast heller vara af den nuvarande lagstiftningen åsyftadt — att bankinspektionen i regel kommer att utöfvas ensamt af bankinspektören. Att detta emeller-

tid i vissa afseenden innebär en svaghet i bankinspektionens organisation synas mig kommitterade med tydlighet hafva uppvisat. Och då det starka uppsving af bankrörelsen inom landet, som på senaste åren gjort sig gällande, icke visar tecken till aftagande, växa naturligtvis alltjämt svårigheterna att under bankkontrollens nuvarande organisation fullt vinna de med densamma afsedda ändamål.»

Sedan departementschefen, som sålunda ansett sig kunna till fullo vitsorda behovet af en omorganisation af bankinspektionen, därefter förklarar sig i hufvudsak biträda kommitterades i ämnet uppgjorda förslag, fortsätter departementschefen:

»Af skäl, som jag strax skall angifva, skulle bankinspektionen icke organiseras såsom ett helt och hållet fristående ämbetsverk, utan anordnas i nära anslutning till och delvis bestå af samma personal som den inom finansdepartementet befintliga bankbyrån. Då bankinspektionen dock, enligt förslaget, i sin verksamhet skulle intaga en fullt själfständig ställning, skulle emellertid en naturlig följd af den nya anordningen blifva, att alla de handlingar beträffande kontrollen, som enligt nu gällande stadganden insändas till finansdepartementet, komme att öfverlämnas direkt till bankinspektionen. Denna myndighet, hvars chef skulle benämnas bankinspektör, komme i de fall, där, såsom i 79 och 80 §§ af lagen angående solidariska bankbolag samt i 72 och 73 §§ af bankaktiebolagslagen, personlig närvaro af representant för samma myndighet förutsättes, nämligen vid bolagsstämma och bankstyrelsesammanträde äfvensom vid undersökning i bank, att företrädas af bankinspektören eller den, som inspektionen i sådant afseende förordnade.

De af kommitterade föreslagna lagändringar med afseende å den centrala tillsynen afse att vinna ej blott större effektivitet hos bankkontrollen utan äfven ett intimare samband mellan den centrala och lokala tillsynen än nu äger rum. I förstnämnda afseende må särskildt framhållas de af kommitterade i 80 § i lagen angående solidariska bankbolag och 73 § i bankaktiebolagslagen intagna bestämmelser, att styrelse skall till bankinspektionen insända, jämte revisionsberättelsen, äfven annan handling, som beträffande bankens förvaltning och räkenskaper må vara af revisorerna aflämnad.

Hvad angår den lokala kontrollen, hafva kommitterade, som ansett, att någon förändring i bestämmelserna rörande den af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande omedelbart utöfvade kontrollen för närvarande icke borde ifrågasättas, föreslagit meddelande af vissa förändrade föreskrifter

med afseende å den af nämnda myndighet medelbart utöfvade tillsynen. Det af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnade allmänna ombudets befattning med månadsöfversikterna jämte åtföljande kassainventering vid hvarje månads slut vore ur kontrollens synpunkt af ringa gagn. Mera ändamålsenligt vore, om det allmänna ombudets undersökningar skedde på obestämda tider och blefve något mera ingående. Det måste därjämte ur flera synpunkter anses särdeles lämpligt, att uppdragen att vara allmänt ombud och af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd revisor i samma bank lämnades åt *en* person, en anordning, som redan 1901 års bankkommitté framhållit som önskvärd. I sammanhang med de i enlighet med dessa af kommitterade uttalade åsikter föreslagna förändrade bestämmelser har tillika i de uppgjorda förslagen införts stadgande därom, att anmärkning, som vid dylik undersökning må hafva förekommit, skall af ombudet omedelbart delgifvas bankinspektionen.

Hvad kommitterade sålunda föreslagit finner jag i alla afseenden ändamålsenligt:

Såsom jag redan anmärkt, böra vid den förändrade organisationen af bankinspektionen bankernas månadsöfversikter, hvilka enligt nu gällande stadganden skola insändas till finansdepartementet för deras offentliggörande genom departementets försorg, öfverlämnas direkt till bankinspektionen, hvarest de skola undergå vederbörlig granskning. Då emellertid deras offentliggörande, som utgör ett led i det officiella statistiska trycket och verkställes till allmänhetens upplysning och gagn, icke lär böra åläggas bankinspektionen utan fortfarande tillkomma finansdepartementet, håller jag i likhet med kommitterade före, att bestämmelserna rörande månadsöfversikternas offentliggörande lämpligen kunna ur de ifrågavarande lagarne utgå och i stället intagas i instruktionen för bankbyrån.

Innan jag härefter går att yttra mig öfver det af kommitterade utarbetade förslag till instruktion för bankinspektionen och finansdepartementets bankbyrå, anser jag mig böra redogöra för de ärenden, hvilka för närvarande tillhöra nämnda byrå. För sådant ändamål får jag hänvisa till innehållet i den för bankbyråchefen nu gällande instruktion. Enligt Eders Kungl. Maj:ts den 5 november 1897 meddelade beslut i fråga om fördelningen mellan de särskilda tjänstemännen å finansdepartementets bankbyrå af de till nämnda byrå hörande ärenden åligger sålunda byråchefen:

att till underdånig föredragning bereda ärenden angående dels lagstiftningen rörande banker och hypoteksinrättningar och dels fastställande

af ny eller förändring af gällande bolagsordning för enskild bank, aktiebank, hypoteksförening och annan låneanstalt, äfvensom de öfriga frågor rörande bank- och andra låneinrättningar, som kunna förekomma;

att i afseende på de uppgifter och revisionsberättelser, som från ifrågavarande kreditanstalter enligt gällande föreskrifter skola till finansdepartementet insändas, tillse, att desamma behörigen inkomma och äro upprättade i ändamålsenlig ordning;

att utarbета och låta offentliggöra en öfversikt af de enskilda bankinrättningarnes ställning efter hvarje års bokslut äfvensom en sammanfattning af årliga uppgifter om allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningarne;

att föranstalta om utgifvande af ett månatligt sammandrag af de enskilda bankinrättningarnes till finansdepartementet ingifna uppgifter;

att med ledning af de uppgifter, som af de enskilda bankinrättningarne ingifvas till finansdepartementet eller från bankbyrån infordras, tillse, att gällande författningar och fastställda bolagsordningar behörigen iakttagas, samt, där så ej sker, anmäla förhållandet till chefen för finansdepartementet;

att skriftligen eller muntligen meddela vederbörande banker svar å begärda upplysningar i fråga om deras verksamhet;

att verkställa de bankundersökningar, hvarom chefen för finansdepartementet förordnar;

att hos chefen för finansdepartementet anmäla de vid bankundersökningar utrönta förhållanden, som äro af beskaffenhet att böra bringas till departementschefens kännedom;

samt att i öfrigt uti alla till bankbyrån hörande frågor lämna chefen för finansdepartementet det biträde, som af honom äskas.

Äfven efter en förändrad organisation af bankinspektionen, hvarigenom bankbyrån befrias från de göromål, som afse kontrollen å de solidariska bankbolagen och bankaktiebolagen, återstår emellertid, såsom af sist nämnda instruktion framgår, ett icke obetydligt antal ärenden att fortfarande handläggas å bankbyrån. De efter assistentens öfverflyttande till bankinspektionen kvarstående tjänstemännen å bankbyrån, byråchefen och amanuensen, kunna därför icke undvaras. Och då, såsom kommitterade framhållit, bankbyråchefens och bankinspektörens göromål hafva nära gemenskap med hvarandra och på vissa punkter sammanfalla, synes äfven mig nödigt, att nämnda befattningar fortfarande bestridas af samma person,

äfvensom att amanuensen å bankbyrån ingår såsom sekreterare i bankinspektionen.

Enligt kommitterades förslag skulle bankinspektionen bestå af en bankinspektör och chef samt fyra ledamöter, af hvilka två tillika skulle vara assistenter, en sekreterare och en biträdande ledamot.

Bankinspektören och den biträdande ledamoten jämte suppleant för denne skulle tillsättas af Eders Kungl. Maj:t medelst förordnande, medan assistenterna och sekreteraren skulle förordnas af chefen för finansdepartementet efter förslag af bankinspektionen. Bankinspektören och sekreteraren skulle vara juridiskt bildade personer, medan till assistenter skulle förordnas i bankväsendet förfarne män.

Alla ärenden af vikt skulle afgöras kollegialt af, förutom bankinspektören, biträdande ledamoten samt antingen en assistent eller sekreteraren, beroende på ärendets beskaffenhet.

Jämte det jag får framhålla, att jag mot det upprättade förslaget, i hvad detsamma afser bankbyrån, så mycket mindre funnit något att erinra, som i instruktionen för densamma blifvit, efter frånskiljande af ärenden angående bankkontrollen, intagna enahanda bestämmelser, som återfinnas i nu gällande instruktion, vill jag tillika uttala den mening, att nyss angifna likasom öfriga af kommitterade föreslagna stadganden rörande bankinspektionen synas mig i hufvudsak ändamålsenliga och lämpliga att läggas till grund för bankinspektionens blifvande organisation och verksamhet.

Samtliga ledamöterna i bankinspektionen böra naturligen tillsvidare tillsättas medelst förordnanden, enär det icke lärer kunna ifrågasättas, att bankinspektionen redan från början uppföres på ordinarie stat.

I fråga om aflöningen till de tjänstemän, hvilka samtidigt skola förvalta tjänster i bankinspektionen och å bankbyrån, hafva kommitterade beräknat 10,000 kronor till bankinspektören och byråchefen samt 3,600 kronor till sekreteraren och amanuensen. Emot dessa aflöningsbelopp har jag icke något att erinra och anser mig vidkommande aflöningen till bankinspektören böra, i likhet med kommitterade, framhålla vikten däraf, att innehafvaren af nämnda post erhåller en så god aflöning, att densamma kan i någon mån utgöra en borgen för, att befattningen äfven i framtiden kan blifva besatt på ett fullt tillfredsställande sätt.

Ehuru, såsom af kommitterade jämväl framhållits, den uppdelning af aflöningen till bankinspektören och bankbyråchefen, som, för bestämmande

af de särskilda bidragen från bankinrättningarna och statsverket, bör äga rum, måste blifva i viss mån godtycklig, anser jag dock att, med hänsyn till arbetets omfång och beskaffenhet, aflöningen till chefen för bankbyrån icke bör sättas lägre än till 4,000 kronor. 6,000 kronor skulle alltså anvisas såsom aflöning till bankinspektören i denna hans egenskap.

Om vidare, såsom lämpligt synes vara, amanuensens arfvode bibehålles vid sitt nuvarande belopp, 1,200 kronor, skulle dennes aflöning såsom sekreterare hos bankinspektionen bestämmas till 2,400 kronor.

Emot öfriga föreslagna aflöningar i bankinspektionens stat, nämligen 3,000 kronor till biträdande ledamoten och 5,000 kronor till assistent, med två ålderstillägg, nämligen 500 kronor efter fem års och ytterligare 500 kronor efter tio års tjänstgöring, synes mig icke någon skäligen anmärkning kunna göras; och lärer, såsom kommitterade hemställt, den nuvarande assistenten, som tjänstgjort å bankbyrån allt sedan början af år 1900, vid tillämpning af den nya staten för bankinspektionen få, om han till assistent därstädes utses, räkna sig till godo sin tjänstgöring å bankbyrån.

Likaledes anser jag mig kunna biträda kommitterades förslag till uppdelning i lön och tjänstgöringspenningar af aflöningarna till bankinspektören, sekreteraren och assistent.

Beträffande öfriga i den af kommitterade upprättade staten för bankinspektionen upptagna poster, däri jämväl ingår andel i lokalhyra, vill jag nämna, det jag tänkt mig möjligheten däraf, att för bankbyrån, hvilken efter den föreslagna omorganisationen icke lämpligen kan inrymmas i den redan nu mycket trånga och otjänliga lokal inom den för Eders Kungl. Maj:ts kansli afsedda byggnad, som nu af nämnda byrå disponeras, skulle kunna i gamla riksdagshuset beredas lokal, tillräcklig att inrymma äfven bankinspektionen. Då det emellertid kan inträffa, att den af mig åsyftade lokalen i sistnämnda byggnad behöfver tagas i anspråk för annat ändamål, anser jag kostnad för beredande af lokal för bankinspektionen vid uppgörande af staten för densamma böra tagas i beräkning. I anledning häraf och då jag mot kommitterades beräkningar i öfrigt beträffande nämnda poster icke har något att erinra, finner jag mig böra föreslå, att i staten upptagas 7,000 kronor till rese- och traktamentsersättning samt 4,600 kronor till extra biträden, vaktbetjäning, lokalhyra, uppvärmning, belysning och andra expenser m. m.

Staten för bankinspektionen skulle alltså blifva följande:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
Bankinspektören	4,000	2,000	6,000
Biträdande ledamoten.....	3,000	—	3,000
Sekreteraren	1,600	800	2,400
En assistent.....	3,500	1,500	5,000
En assistent.....	3,500	1,500	5,000
Rese- och traktamentsersättning			7,000
Extra biträden, vaktbetjäning, lokalhyra, uppvärmning, belysning och andra expenser m. m.....			4,600
			Summa 33,000 kronor

Såsom det från finansdepartementet utgifna sammandrag af bankernas månadsrapporter för sistlidne november månad utvisar, uppgingo bankernas egna fonder den 30 i berörda månad till i rundt tal 380,000,000 kronor, och komma de, efter hvad känt är, att under detta år betydligt ökas. För täckande af de beräknade kostnaderna för bankinspektionen, eller 33,000 kronor, torde alltså det föreslagna maximibeloppet af bankernas sammanlagda bidrag, $\frac{1}{100}$ procent af fondernas sammanlagda belopp, icke på långt när behöfva anlitas.

Då en del af de kostnader för bankinspektionen, som sålunda komma att drabba bankinrättningarna, för närvarande bestridas af statsverket från anslag under sjunde hufvudtiteln, torde jag slutligen böra angifva, i hvad mån samma anslag, vid tillämpning af de föreslagna nya bestämmelserna, skulle röna inverkan.

Såsom redan angifvits, skulle aflöningen till chefen för finansdepartementets bankbyrå, hvilken aflöning för närvarande utgör 5,500 kronor och utgår från det bland ordinarie anslagen uppförda förslagsanslaget, högst 8,000 kronor, för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter, nedsättas till 4,000 kronor.

Tillika skulle det extra anslaget å 4,500 kronor till arfvode åt en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå helt ur riksstaten utgå, hvarjämte den till bankinspektören och byråassistenten nu utgående rese- och traktamentsersättning, omkring 3,000 kronor årligen, skulle statsverket besparas, en besparing, som i själfva verket torde kunna beräknas till minst dubbelt nämnda belopp. Utom det att, på sätt kommitterade före-

slagit, dagtraktamentet, hvilket enligt bestämmelserna för tredje klassen i gällande resereglemente nu utgår med 10 kronor för dag, lämpligen bör höjas till 15 kronor för dag, torde nämligen under alla förhållanden en utvidgning af inspektionskrafterna och förty en ökning i ersättningsbeloppet för rese- och dagtraktamenten icke kunna undvikas.»

Historik.

Den af staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen kan räknas från den tid, då de enskilda bankerna började utgifva egna banksedlar. Då emellertid sedelutgifningen från början icke grundade sig å någon i lag bankerna lämnad rätt, återfinnas de första stadgandena rörande en allmän kontroll öfver bankverksamheten i de särskilda bolagsordningarna. I bolagsordningen för Stora Kopparbergs läns och bergslags enskilda bank, nuvarande Kopparbergs enskilda bank, hvilken bolagsordning fastställdes den 14 november 1835, lämnades sålunda, jämte vissa föreskrifter om bankens sedelutgifning, jämväl bestämmelser därom, att, utom den rätt, bankens revisorer enligt bolagsordningen vore lämnad, ägde ock, »till än mera betryggande af allmän och enskild säkerhet, Konungens Befallningshafvande i länet att, om och när så för godt finnes, taga kännedom om Bankens ställning och förhållanden», samt att den årliga revisionsberättelsen afvensom månadsrapport skulle insändas till Kungl. Maj:t.

Bestämmelser om en allmän kontroll öfver bankverksamheten infördes därefter i den första allmänna författningen rörande de sedelutgifvande bankerna, nämligen kungl. kungörelsen angående enskilda banker, hvilka utgifva egna kreditsedlar, den 9 januari 1846. Utom den särskilda kontroll med afseende å grundfondshypoteken, som utöfvades af Konungens befallningshafvande, lämnades sålunda i nämnda författning åtskilliga nya bestämmelser om tillsynen å bankerna.

Bankdirektion var enligt författningen skyldig att genast efter hvarje kvartals slut, i närvaro af Konungens befallningshafvande eller dess ombud, uppgöra och sedermera ofördröjligen till Kungl. Maj:t insända öfversikt af bankens ställning, hvarjämte Konungens befallningshafvande berättigades att, jämväl under tiden mellan kvartalsuppgifterna, af direktionen äska upplysningar om bankens tillstånd. Likaledes skulle direktionen vara förbunden att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för den undersökning, som Kungl. Maj:t möjligen kunde finna för godt att låta anställa. Hade banken i ett eller annat afseende afvikit ifrån de föreskrifter, som uti författningen vore gifna eller i fast-

ställda bolagsregler öfverenskomna, åläge det Konungens befallningshafvande att sådant anmäla hos Kungl. Maj:t, som då ville pröfva, hvilka medel kunde vara att vidtaga för att tillhålla bankstyrelsen att det felaktiga rätta, eller huruvida, i svårare fall, banken gjort sig förlustig af det till bankrörelsens bedrivande erhållna tillstånd.

I de bolagsordningar för enskilda sedelutgifvande banker, hvilka efter utfärdandet af sistnämnda författning fastställdes, återfinnas tillika stadganden därom, att den årliga revisionsberättelsen skulle insändas till Kungl. Maj:t och införas i allmänna tidningarna.

Dessa bestämmelser kompletterades sedermera i nådiga kungörelsen om vissa ändringar och tillägg vid kungl. kungörelsen den 9 januari 1846 angående enskilda banker, som utgifva egna creditsedlar, den 10 november 1855 med stadgande därom, att i den revision, som af enskildt bankbolag valde revisorer årligen borde verkställa, finge det af Konungens befallningshafvande i länet bero att låta ett af honom förordnad ombud deltaga.

I kungl. kungörelsen, angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar, den 20 maj 1864 återfinnas bestämmelserna rörande den allmänna kontrollen öfver bankverksamheten i 19 och 35 §§, hvilka lydde:

§ 19.

Styrelsen åligger:

att när som helst hålla bankens räkenskaper och handlingar tillgängliga för Vår Befallningshafvande eller dess ombud, samt för den särskilda undersökning Vi kunne finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje kvartals slut, i närvaro af Vår Befallningshafvande eller dess ombud, upprätta och därefter ofördröjligen till Oss insända, äfvensom genom allmänna tidningarne offentliggöra en öfversikt af bankens ställning; börande denna öfversikt jämväl innehålla uppgift om upp- och utlåningsränta samt diskonto, som under den tid öfversikten omfattar, varit i banken gällande;

att, så snart ändring i upp- eller utlåningsränta eller diskonto beslutes, genast därom i allmänna tidningarne kungöra;

att efter verkställd revision till Vårt Finansdepartement insända revisionsberättelsen, äfvensom att låta införa densamma i allmänna tidningarne, och

att ställa sig till noggrann efterrättelse hvad denna lag bjuder samt de af Oss fastställda bolagsregler föreskrifva.

Sker afvikelse härutinnan, och varder ej det anmärkta förhållandet inom en månad rättadt, ankomme på Oss att i svårare fall förklara bolaget hafva förverkat rättigheten att bankrörelse drifva.

§ 35.

Har bankbolag, enligt något räkenskapsårs behörigen reviderade bokslut, gjort sådana förluster, att bankens reservfond och tio procent af den grundfond, som de solidariske bolagsmännen insatt, gått förlorade, då skall banken ställas under utredning och bolaget därefter upplösas, så framt ej bolaget, på en af denna anledning sammankallad bolagsstämma, förklarar sig villigt att inom tre månader, genom erforderligt tillskott å lotterna, återställa grundfonden till dess behöriga belopp.

Vår Befallningshafvande åligge noggrannt att tillse, att sådant bolagsstämmobeslut inom sagda tid blifvit fullgjordt. Har ej så skett, varde bolaget ovillkorligen under utredning ställt.

I nådiga kungörelsen angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 juni 1874, hvilken författning ersatte ofvanberörda kungörelse af den 20 maj 1864, upptogos visserligen i hufvudsak samma kontrollbestämmelser som i sistnämnda kungörelse, men såsom handhafvare af den centrala tillsynen inträder nu jämväl chefen för finansdepartementet personligen. Det är sålunda icke längre endast Kungl. Maj:t utan äfven nämnde departementschef personligen, som förordnar om undersökning i bank. Denne departementschef äger dessutom infordra upplysningar från bank och fastställa formulär till bankrapporter, hvilka efter denna tid afgifvas månatligen. Honom tillkommer äfven att, där han finner anledning til antagande, att bank gjort sådana förluster, att bankens reservfond och tio procent af grundfonden förlorats, ålägga styrelsen att låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska bokslutet.

Icke stort mera än tio år hade därefter förflutit, förrän i en bankförfattning nämnes ännu en handhafvare af den centrala bankkontrollen. Enligt lagen om bankaktiebolag den 19 november 1886 tillkom sålunda berörda kontroll, utom Konungen och chefen för finansdepartementet, jämväl den af Konungen förordnade bankinspektören. Utan uppdrag af chefen för finansdepartementet ägde bankinspektören verkställa undersökning i bank och vidtaga vissa andra kontrollåtgärder.

I öfrigt infördes i nämnda författning i stort sedt samma kontrollföreskrifter, som redan funnos i kungörelsen af den 12 juni 1874 eller i allt fall plägade stadgas i de särskilda bolagsordningarna för sedelutgifvande banker och bankaktiebolag. Sålunda förordnades bland annat, att i den årliga revisionen af bank jämväl skulle deltaga en af Konungens befallningshafvande förordnad person.

När sedan genom banklagarna af den 18 september 1903 lika lydande bestämmelser med afseende å bankkontrollen infördes beträffande solidariska bankbolag och bankaktiebolag, bibehölls den dittills stadgade ordningen för handhafvandet af samma kontroll. Åt kontrollen gafs dock, såsom framgår af 79, 81 och 83 §§ lagen angående solidariska bankbolag samt 72, 74 och 76 §§ bankaktiebolagen, ökad effektivitet genom utsträckning af särskildt bankinspektörens och Konungens befallningshafvandes befogenhet.

Följer man sålunda utvecklingen af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen, finner man, hurusom lagstiftarne sökt anpassa densamma efter bankverksamhetens utveckling.

Under bankkontrollens första skede eller under den tid, då med bankkontrollen närmast afsågs att hålla tillsyn öfver grundfondshypotek och vaka öfver iakttagandet af vissa formella begränsningar af banks sedelutgifningsrätt, var naturligen kontrollens tyngdpunkt att söka hos Konungens befallningshafvande.

Med bankrörelsens utveckling i afseende å såväl omfattning som beskaffenhet ökades emellertid företrädesvis den centrala tillsynen. Under det att Kungl. Maj:t till en början vid hvarje särskildt tillfälle, då denna tillsyn genom undersökning i bank skulle göras gällande, utvalde organ för dess utförande, befanns det sålunda redan vid slutet af 1860-talet nödigt att inom finansdepartementet anställa särskild person att biträda vid nämnda tillsyn, en person, som sedermera erhöll benämningen bankinspektör. Bankverksamhetens utveckling visade emellertid snart olämpligheten däraf, att kontrollen förlades hos Kungl. Maj:t i statsrådet. Den centrala bankkontrollen öfverflyttades därför i hufvudsak till chefen för finansdepartementet.

Dennes biträde bankinspektören intog emellertid, som naturligt var, snart den ledande ställningen vid bankkontrollen. Vid affattandet af 1886 års bankaktiebolagslag var också tiden inne att erkänna detta förhållande. Redan i denna lag tillerkännes bankinspektören sålunda viss personlig befogenhet vid sidan af chefen för finansdepartementet. Sedermera har ord-

ningen för bankkontrollens handhavande icke undergått förändring i annan mån än att från och med år 1890 å finansdepartementets bankbyrå varit anställd en assistent åt bankinspektören med uppgift att verkställa bankundersökningar.

Beträffande kostnaden för bankkontrollen må erinras, att Kungl. Maj:t den 18 juni 1868 såsom arfvode åt ett biträde vid den omedelbara handläggningen af mål, tillhörande den af finansdepartementet utöfvade uppsikt och kontroll öfver enskilda banker och andra kreditanstalter, anvisat ett belopp af 1,000 kronor, att utgå af sjunde hufvudtitelns anslag till extra utgifter. Åt detta biträde anslog Riksdagen för första gången år 1874 ett särskildt arfvode. Detta anslag »för kontrollen öfver enskilda banker och kreditanstalter» förhöjdes redan nästpåföljande år för att bereda Kungl. Maj:t tillfälle att tilldela arfvoden åt allmänna ombud vid dylika penningeinträttningar. Ersättning till allmänt ombud hade förut i de fall, då sådan ersättning utgått, frivilligt utgifvits af vederbörande bank. Person, som på Konungens befallningshafvandes förordnande deltog i revision af bank, skulle enligt 1886 års bankaktiebolagslag åtnjuta ersättning af banken efter bestämmande af Konungens befallningshafvande. Och i de bolagsordningar för enskilda sedelutgifvande banker, som fastställdes efter nämnda tidpunkt, stadgades skyldighet för dylik bank att med belopp, som af Konungens befallningshafvande bestämdes, godtgöra ej blott af Konungens befallningshafvande förordnad revisor utan äfven det allmänna ombud, Konungens befallningshafvande hos banken anställde. Arfvoden till allmänna ombud vid bankaktiebolag betalades af statsmedel, till dess, efter nu gällande banklagars ikraftträdande, nämnda kostnader öfverflyttades å vederbörande banker. Enligt nämnda lagar åligger nämligen för närvarande enhvar bankinträttning att gälda kostnaden för såväl allmänt ombud som af Konungens befallningshafvande förordnad revisor.

Utskottets yt-
rande.

Den centrala tillsynen handhafves alltså af chefen för finansdepartementet och bankinspektören, i vissa afseenden en tudelning i handhavandet af tillsynen, hvilken, äfven om den en gång kan hafva befunnits ändamålsenlig, i allt fall i praxis icke synes hafva helt upprätthållits. Såsom chefen för finansdepartementet i sitt ofvanberörda anförande till statsrådsprotokollet angifvit, kan denne nämligen numera omöjligen personligen ägna den uppmärksamhet åt hithörande frågor, som enligt banklagarnas ordalydelse

förutsättes. Följden häraf har blifvit, att bankinspektionen i regel kommit att utöfvas ensamt af bankinspektören. Under sådana förhållanden kan den nuvarande organisationen af bankkontrollen icke anses fungera i full öfverensstämmelse med de i afseende å densamma gifna bestämmelser. Redan på grund häraf böra dessa bestämmelser tagas under förnyad ompröfning.

Vid denna ompröfning bör äfven tagas i beaktande, att behovet af inspektionskrafter å bankbyrån icke för närvarande kan anses behörigen tillgodosedt. Detta behof står naturligen i visst förhållande till antalet banker och bankkontor samt bankrörelsens omfattning i dess helhet. Af nedanintagna tablå öfver bankväsendets utveckling i vårt land under åren 1868—1905 framgår emellertid tydligen, att bankväsendets och inspektionsväsendets utveckling icke hållit jämna steg. Under det att sålunda allt egentligt arbete i afseende å själfva den centrala bankkontrollen under åren 1868—1889 utförts af bankinspektören samt sedan sistnämnda år af bankinspektören och byråassistenten, uppgick vid utgången af nedannämnda år

	antalet banker till	antalet afdelnings- kontor till ungefär	summan af bankernas egna fonder i runda tal till kr.	bankernas balans- summa i runda tal till kr.
1868.....	25	—	45,000,000	135,000,000
1870.....	27	—	55,000,000	190,000,000
1875.....	37	—	90,500,000	410,700,000
1880.....	44	—	100,200,000	476,400,000
1885.....	44	156	107,600,000	586,600,000
1890.....	43	145	106,400,000	650,800,000
1895.....	46	166	129,500,000	798,300,000
1900.....	66	216	254,200,000	1,370,000,000
1905.....	75	334	387,300,000	1,851,700,000

Under nu angifna förhållanden synes det utskottet påtagligt, att en omorganisation af bankinspektionen bör äga rum. Utom det att den nuvarande organisationen i brist på arbetskrafter icke kan på ett tillfredsställande sätt fylla sitt ändamål, torde det jämnväl, på sätt kom-

mitterade med styrka framhållit, icke kunna vara lämpligt att, såsom förhållandena nu utvecklade sig, den af Konungen förordnade bankinspektören stålles så godt som ensam vid pröfningen af alla till kontrollen hörande ärenden; och då chefen för finansdepartementet så mycket mindre bör vidare betungas med nämnda, alltefter bankrörelsens utveckling i antal stigande ärenden, som han, enligt hvad ofvan angifvits, redan nu icke kan vederbörligen följa behandlingen af samma ärenden, synes det utskottet, som om den naturligaste lösningen vore den af Kungl. Maj:t föreslagna, eller att den befogenhet, som nu tillkommer chefen för finansdepartementet och bankinspektören, öfverlåtes åt en särskild myndighet, benämnd bankinspektionen.

Kungl. Maj:t har sålunda föreslagit, att i det kapitel om tillsyn, som återfinnes i lagen angående solidariska bankbolag, skola införas bestämmelser därom, att tillsyn öfver bankbolag utöfvas — utom, hvad beträffar den lokala tillsynen, genom Konungens befallningshafvande — af en för hela riket gemensam bankinspektion. Innan utskottet öfvergår till granskningen af de i öfrigt föreslagna ändringarna i banklagarna, har utskottet ansett sig böra yttra sig öfver den organisation för bankkontrollen, som, enligt det, i öfverensstämmelse med Riksdagens uttalade önskan, framlagda statsrådsprotokollet, chefen för finansdepartementet tänkt sig såsom den lämpligaste.

På sätt statsrådet och chefen för finansdepartementet i sitt ofvanintagna anförande till statsrådsprotokollet angifvit, åligger det nu chefen för finansdepartementets bankbyrå dels att i egenskap af bankinspektör verkställa bankundersökningar och i öfrigt utöfva eller biträda vid handhavandet af den centrala bankkontrollen, dels ock att såsom byråchef i finansdepartementet taga befattning med frågor angående lagstiftningen för de solidariska bankbolagen och bankaktiebolagen, riksbanken, hypoteksbanken, sparbänkerna, pantlåneinrättningarna och öfriga låneanstalter, som afses i lagen, innefattande särskilda bestämmelser om vissa aktiebolag, som drifva lånerörelse, den 27 maj 1898, äfvensom med granskning och beredning till underdånig föredragning af bolagsordningar, som skola af Kungl. Maj:t fastställas för de egentliga bankerna och vissa andra låneinrättningar.

Tillika har han att föranstalta om utgifvande dels af sammandrag öfver de egentliga bankinrättningarnas ställning vid hvarje månads utgång, dels ock af öfersikter öfver ej mindre bankinrättningarnas än äfven hypoteksbankens och hypoteksföreningarnas ställning efter hvarje års bokslut. I fall, då undersökning bör äga rum i kreditanstalt, som ej tillhör de

egentliga bankerna, har det hittills varit brukligt, att byråchefens erfarenhet såsom bankinspektör för sådant ändamål tagits i anspråk.

Dessa ärenden, hvilka nu handhafvas af en och samma person, äga, såsom af ofvan lämnade redogörelse framgår samt kommitterade och chefen för finansdepartementet framhållit, i många fall det nära samband med hvarandra, att ett fullständigt särskiljande af handläggningen af samma ärenden icke kan anses lyckligt. Att det oaktadt ett särskiljande af bankinspektionen och bankbyrån föreslagits, har sin grund närinast däri, att man velat gifva bankinspektionen en kollegial organisation. Vissa kostnadsfrågor hafva dock äfven bidragit därtill.

De banker, öfver hvilka bankinspektionen äger utöfva tillsyn, kunna visserligen af skäl, som här nedan skola omförmälas, påläggas kostnaderna för *bankinspektionens* organisation och verksamhet, men man torde icke kunna ifrågasätta, att arbete, som icke hör till själfva bankkontrollen, eller arbetet å *bankbyrån* skall betalas af bankerna. Utom beredning till underdånig föredragning af åtskilliga mål och ärenden, hvilka förut blifvit angifna, skulle nämligen finansdepartementets bankbyrå åligga allt det omfattande statistiska arbete rörande banker och hypoteksföreningar, hvilket redan nu utföres å byrån.

Äfven efter förändrad organisation af bankkontrollen kunna därför, såsom kommitterade och chefen för finansdepartementet framhållit, de efter assistentens öfverflyttande till bankinspektionen kvarstående tjänstemännen å bankbyrån, byråchefen och amanuensen, icke undvaras. Under sådana förhållanden har man sökt bibehålla sambandet mellan bankbyrån och bankinspektionen genom den anordning, att bankinspektören och chefen för bankinspektionen samt sekreteraren hos bankinspektionen samtidigt skulle vara, den förre chef för finansdepartementets bankbyrå och sekreteraren amanuens å samma byrå.

En dylik anordning synes utskottet böra medföra praktiska fördelar vid handläggningen af nu ifrågavarande mål och ärenden. Det kan naturligen påräknas, att den största erfarenheten i vårt land på banklagstiftningens och bankverksamhetens ganska exklusiva område blir att söka hos chefen för bankinspektionen. Under sådana förhållanden vore det ju uppenbarligen nödvändigt att i frågor angående banklagstiftning och fastställande af nya eller förändring af gamla bolagsordningar för banker inhämta bankinspektörens yttrande. Detta blefve så mycket angelägnare, som Kungl. Maj:t enligt gällande banklagar äger och jämväl i regel funnit nödigt att för banks verksamhet meddela bestämmelser utöfver de allmänna, i sådant af-

seende i lagarna gifna föreskrifter. Behovvet af bestämmelser af dylikt slag bör näppeligen med någon större sakkunskap kunna bedömas af annan än den, hvilken genom bankundersökningar och annan praktisk erfarenhet under utöfvandet af bankkontrollen förvärfvat en allmän öfverblick öfver bankverksamheten i vårt land och därigenom en ingående kännedom, huruvida i det särskilda fallet, med hänsyn till vidden och beskaffenheten af banks rörelse, begränsning i rörelsen eller speciella kontrollföreskrifter böra till allmänhetens trygghet fastställas. Visserligen skulle denna erfarenhet kunna tillgodogöras genom infordrande af skriftliga utlåtanden från bankinspektionen. Ur praktisk synpunkt synes dock den föreslagna anordningen vara att föredraga. Om nämligen de största insikter och den största erfarenhet å ifrågavarande områden bli att söka hos bankinspektören och sålunda, i händelse bankinspektionens skriftliga utlåtanden i hithörande frågor inhämtades, dessa utlåtanden blefve vid frågornas afgörande vägledande, skulle ett annat än det nu föreslagna förfaringssättet medföra omgång och skrifveri utan motsvarande nytta.

Därtill måste ock afseende fästas å det intima samband, som äfven i öfrigt råder mellan bankinspektionsgöromålen och öfriga till bankbyrå nu hörande ärenden. Utom offentliggörandet af bankrapporter m. m., hvilket arbete utskottet, i likhet med kommitterade och chefen för finansdepartementet, icke anser böra åläggas den af bankinrättningarna bekostade bankinspektionen, torde sålunda bankinspektören, på grund af sin erfarenhet, vara bäst skickad att utföra undersökning i låneanstalt, som icke hör under bankinspektionen, liksom att handlägga frågor om lagstiftning eller fastställande af bolagsordning för dylika låneanstalter. Handläggningen af ärenden af nu ömförmälda slag torde icke skäligen kunna påläggas bankinspektören såsom chef för en institution, därför viss annan kategori anstalter bär kostnaden.

På grund af hvad sålunda anförts och då det naturligen icke kan vara annat än till nytta för bankinspektören att genom handläggning af nyss angifna mål och ärenden komma i ständig och omedelbar beröring äfven med andra låneanstalter än dem, hvilka stå under hans omedelbara kontroll, har utskottet icke funnit något att erinra mot den föreslagna anordningen, att bankinspektören tillika blir chef för bankbyrå och att i anslutning härtill sekreteraren hos bankinspektionen blir amanuens på samma byrå.

Med denna anordning måste, såsom i förslaget till instruktion jämväl iakttagits, från byråchefens handläggning undantagas underdåniga besvär

öfver bankinspektionens och Konungens befallningshafvandes på bankinspektionens framställning meddelade beslut. Detta torde emellertid icke komma att vålla någon svårighet vid beredningen af samma mål. Sådana mål blifva säkerligen mycket sällsynta undantag.

Beslut i de ärenden rörande en banks förvaltning, hvilka af bankinspektionen skola handläggas, kunna icke affattas i form af en resolution, ty ett bestämdt föreläggande för en bank att något göra eller låta äger endast Konungens befallningshafvande att meddela. Bankinspektionens beslut torde därför komma att expedieras i skrifvelse, däri det af anförda skäl hemställes eller påyrkas, att viss åtgärd vidtages eller en beslutad åtgärd icke verkställs. Om nu till grund för den sålunda gjorda framställningen icke ligger en för banken gällande föreskrift, utan endast bankinspektionens på angifna skäl grundade uppfattning, och banken icke hörsammar en sådan hemställan, är tydligen intet vidare att i saken åtgöra. Där åter ett bankinspektionens yrkande är grundadt på lagligen gällande bestämmelser och ett sådant yrkande ändock skulle lämnas obeaktadt, har bankinspektionen att hos vederbörande Konungens befallningshafvande göra framställning om förbud eller föreläggande jämlikt 83 § i lagen angående solidariska bankbolag, resp. 76 § i bankaktiebolagslagen. Det beslut, Konungens befallningshafvande på en sådan framställning meddelar, kan öfverklagas såväl af bankinspektionen som af banken. Men ytterst sällan torde ett sådant vädjande från bankinspektionen till Konungens befallningshafvande ifrågakomma och ännu mera sällan lärer väl inträffa, att underdåniga besvär anföras mot ett af Konungens befallningshafvande på framställning af bankinspektionen meddeladt beslut. Under de år, de nya banklagarna, i hvilka de i förenämnda §§ inrymda bestämmelser först förekommo, varit tillämpade, har, enligt hvad utskottet erfarit, bankinspektören endast en gång gjort framställning till en Konungens befallningshafvande i sagda syftning. Det gällde då komplettering af en ofullständig styrelseberättelse, hvarom bankinspektören hänvänt sig direkt till Konungens befallningshafvande, för att vara viss, att saken skulle blifva ordnad före den snart inträffande bolagsstämman. Så skedde ock, sedan Konungens befallningshafvande *under hand* delgifvit vederbörande bankinspektörens skrifvelse.

Besvär öfver bankinspektionens beslut i de få fall, där sådant kan äga rum, torde knappast behöfva tagas i betraktande.

Enligt meranämnda förslag till instruktion för bankinspektionen och bankbyrån skulle bankinspektionen bestå af en bankinspektör och chef

samt fyra ledamöter, af hvilka två tillika skulle vara assistenter, en sekreterare och en biträdande ledamot. Mot denna organisation, som komme att tillföra bankinspektionen ökade inspektionskrafter, har utskottet icke något att erinra. Af ledamöterna skulle emellertid enligt förslaget allenast bankinspektören och den biträdande ledamoten tillsättas af Konungen. Öfriga ledamöter skulle förordnas af chefen för finansdepartementet. Sistnämnda anordning finner emellertid utskottet mindre lämplig, enär assistent och sekreterare skulle blifva medbeslutande i en efter kollegiala grunder sammansatt myndighet. På goda skäl har man hittills icke afvikit från den ordningen, att ledamöter hos dylika myndigheter liksom föredragande hos andra ämbetsverk utses af Konungen, och intet skäl finnes att i fråga om bankinspektionen frångå denna grundsats. Den af utskottet nu angifna ordningen för förordnande af ledamot i inspektionen torde föranleda några mindre jämkningar i andra delar af instruktionen.

Utskottet, som under angifven förutsättning icke har något att invända mot den föreslagna lydelsen till 77 § af lagen angående solidariska bankbolag, har beträffande öfriga föreslagna ändringar i samma lag funnit dem i stort sedt antingen betingade af den föreslagna omorganisationen af bankkontrollen eller ock afsedda att öka effektiviteten hos samma kontroll. Inom utskottet har framhållits, att det inom bankvärlden väckt en viss oro, att bankinspektionen, enligt förslaget, på sätt 79 § lagen angående solidariska bankbolag utvisar, skulle äga utfärda kallelse till extra bolagsstämma. Det föreslagna stadgandet kan dock näppeligen anses innebära någon utvidgning af de nu gällande bestämmelserna i ämnet. Bankinspektionen har nämligen allenast i detta liksom i andra fall inträdt i chefens för finansdepartementet ställe. Och då alla ärenden af vikt, däribland tillämpning af omförmälda lagrum, skola inom bankinspektionen enligt instruktionen afgöras kollegialt af bankinspektören och två inspektionens ledamöter, samt beslut om sammankallande af bolagsstämma alltså icke kan fattas, utan att minst två af de närvarande äro om beslutet ense, vill det synas, som om tillräckliga garantier mot ett förhastadt beslut skulle förefinnas. Om också utskottet därför icke kan fullt instämma uti de uttalade farhågorna med afseende å nämnda bestämmelse, anser utskottet det likväl vid instruktionens utfärdande böra tagas i öfvervägande, huruvida icke, till häfvande af de uppkomna betänkligheterna i detta hänseende, borde för tillämpning af förevarande lagrum uppställas fordran på enhällighet inom bankinspektionen.

Öfriga föreslagna ändringar med afseende å såväl den centrala som den lokala tillsynen finner sig utskottet kunna på de af kommitterade samt chefen för finansdepartementet angifna skäl biträda.

Den egentliga ändringen beträffande den lokala tillsynen innebär, dels att det allmänna ombudets befattning med månadsrapporterna skulle upphöra och att samma ombud i stället minst en gång i hvarje kvartal skulle verkställa en mera ingående undersökning i vederbörande bank, dels ock att uppdragen att vara allmänt ombud och af Konungens befallningshafvande utsedd revisor i samma bank lämnades åt *en* person. Denna reform finner utskottet mycket välbetänkt.

Såsom ofvan angifvits, hafva redan förut kostnaderna för den lokala tillsynen gradvis öfverflyttats å bankerna. Mellan den centrala och lokala tillsynen förefinnes emellertid icke, synes det utskottet, någon sådan skillnad, att kostnaderna för förstnämnda tillsyn böra mindre än kostnaderna för den lokala tillsynen bäras af bankerna. I analogi med hvad i afseende å försäkringsbolagen är stadgadt i fråga om försäkringsinspektionen, böra därför bankerna själfva betala kostnaderna för bankinspektionen, såsom utöfvare af en kontroll, hvilken, på sätt kommitterade och chefen för finansdepartementet anfört, icke kan anses lända allenast allmänheten utan äfven bankerna själfva till gagn.

Hvad utskottet nu anfört i fråga om Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag äger jämväl sin tillämpning å Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag.

I anslutning till den föreslagna omorganisationen af bankkontrollen hör naturligen därjämte, på sätt Kungl. Maj:t i propositionen n:o 22 föreslagit, 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs ändras därhän, att i fall, då solidariskt bankbolag eller bankaktiebolag råkat i konkurs, bankinspektionen i stället för chefen för finansdepartementet tillkommer att förordna allmänt ombud att såsom god man och syssloman deltaga i konkursboets förvaltning.

Enligt de stadganden, som införts i 88 § af lagen angående solidariska bankbolag och 80 § i bankaktiebolagslagen, skulle, såsom redan angifvits, till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet bankbolag årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som af Ko-

nungen meddelas. Dessa bidrag hafva i förslagen bestämts till högst $\frac{1}{100}$ procent af bankinrättnings egna fonder. Utöfver hvad nämnda §§ sålunda innehålla, har Kungl. Maj:t icke i nu förevarande proposition begärt bemyndigande att disponera samma bidragsbelopp. Då emellertid i 77 §, på sätt förut angifvits, meddelas bestämmelser om bankinspektionen och tillika stadgas, att Konungen äger meddela närmare bestämmelser om bankinspektionens organisation och verksamhet, torde Riksdagen, vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag i förevarande delar, jämväl hafva medgifvit, att Kungl. Maj:t finge för omförmälda ändamål disponera bankernas nu angifna bidrag. Under sådana förhållanden anser utskottet sig böra granska det i chefens för finansdepartementet ofvan intagna anförande omförmälda förslag till stat för nu ifrågakvarande myndighet, hvilket statförslag, såsom framgår af Kungl. Maj:ts i propositionen angående statsverkets tillstånd och behof framställda förslag om anslag till bestridande af kostnaderna för finansdepartementets bankbyrå, är afsedt att vinna tillämpning.

Emot nämnda statförslag har utskottet allenast följande erinringar att göra. Bankinspektören skulle enligt förslaget i sin dubbla egenskap af chef för bankinspektionen och för bankbyrån sammanlagdt erhålla en aflöning af 10,000 kronor, däraf 4,000 kronor skulle utgå till honom såsom chef för bankbyrån från anslag under sjunde hufvudtiteln samt återstoden eller 6,000 kronor skulle utgöra hans aflöning såsom chef för bankinspektionen och uppföras å denna myndighets stat. Utskottet, som icke har anledning framställa någon anmärkning mot aflöningens sammanlagda belopp, motsvarande den för chefen för försäkringsinspektionen bestämda aflöningen, har emellertid trott sig finna, att någon jämkning i uppdelningen af sagda aflöningsförmåner bör äga rum.

Gifvetvis kommer den allra väsentligaste delen af hans arbete att tillhöra området för bankkontrollen. Den ställning, han såsom chef för finansdepartementets bankbyrå kommer att intaga, torde närmast vara att jämföra med det inom civildepartementet anställda biträde vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet. I likhet med detta biträde synes berörda befattning inom finansdepartementet böra aflönas med 3,000 kronor, i följd hvaraf å bankinspektionens stat aflöningen till bankinspektören bör uppföras med 7,000 kronor, däraf 5,000 kronor skulle utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar. Härigenom lär för omförmälda anslag till bestridande af kostnaderna för finansdepartementets bankbyrå, hvilket i det Riksdagen förelagda förslag till riksstat för år 1907 beräknats till 7,000 kronor, kunna sänkas med 1,000 kronor.

I fråga om aflöningen till biträdande ledamoten, hvilken i statförslaget uppförts såsom lön med 3,000 kronor, synes det utskottet mera öfverensstämmande med dess natur, att densamma upptages under benämning arfvode.

Enligt utskottets mening borde staten för bankinspektionen därför blifva följande:

	Lön	Tjänstgörings- penningar	Arf- vode	Summa	
Bankinspektören	5,000	2,000	— —	7,000	
Biträdande ledamoten	— —	— —	3,000	3,000	
Sekreteraren	1,600	800	— —	2,400	
En assistent	3,500	1,500	— —	5,000	} med två ål- derstillägg à 500 kronor.
En assistent	3,500	1,500	— —	5,000	
Rese- och traktamentsersättning				7,000	
Extra biträden, vaktbetjäning, lokalhyra, uppvärm- ning, belysning och andra expenser m. m.				4,600	
				Summa	34,000 kronor.

Statens slutsumma skulle härigenom med 1,000 kronor öfverstiga motsvarande summa i det af chefen för finansdepartementet framlagda förslaget. Det i lagförslagen angifna maximum för bankinrättningarnas bidrag eller $\frac{1}{100}$ procent af bankernas egna fonder behöfde därför icke höjas. Redan vid 1905 års utgång uppgingo bankernas egna fonder, såsom förut meddelats, till nära 400,000,000 kronor, och, enligt hvad utskottet erfarit, kunna fonderna, efter inbetalning af redan beslutade lott- och aktieemissioner, inom detta års slut förväntas uppgå till öfver 470,000,000 kronor.

Slutligen får utskottet erinra, hurusom vid fastställandet af lönerog- leringar under senaste tiden såsom villkor plägat föreskrivas, att innehafvare af tjänst icke finge utan särskildt tillstånd därmed förena annan befattning af närmare angifven beskaffenhet. Sådant villkor lärer emeller- tid i förevarande fall icke böra fastställas hvad beträffar den biträdande ledamoten. I fråga om öfriga tjänstebefattningar torde däremot böra före- skrifvas, att den, som innehar tjänst med lön eller arfvode inom bankin- spektionen eller finansdepartementets bankbyrå, ej må med den eller de tjänster, han sålunda förvaltar, förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den vid

pröfning i stadgad ordning finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänsten inom bankinspektionen eller bankbyrån.

Under åberopande af hvad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte antaga

- 1) det i propositionen n:o 21 innefattade förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag,
- 2) det i samma proposition innefattade förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag, samt
- 3) det i propositionen n:o 22 innefattade förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 18 september 1903 angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs.

Stockholm den 2 april 1906.

På utskottets vägnar:

C. A. SJÖCRONA.

Reservation

af herrar *Sjöcrona* och *Rettig*.

Vi hafva icke kunnat i allo instämma med flertalet inom utskottet, utan hemställa om vidtagande af nedannämnda ändringar i dess utlåtande, som ju skall ligga till grund för blifvande skrifvelse i ämnet.

Hvad utskottet å sid 30—33 anfört från och med det stycke, som å sidan 30 börjar med orden: »På sätt statsrådet och chefen för finansdepartementet» till och med stycket å sid. 33, som lyder: »Besvär öfver bankinspektionens beslut i de få fall, där sådant kan äga rum, torde knap-

past behöfva tagas i betraktande», bör utgå och ersättas med följande uttalande:

På anförda skäl har statsrådet och chefen för finansdepartementet ansett de efter assistentens öfverflyttande till bankinspektionen kvarstående tjänstemännen å bankbyrån, byråchefen och amanuensen, icke kunna undvaras, samt velat bibehålla sambandet mellan bankbyrån och bankinspektionen genom vidtagande af den anordning, att bankinspektören och chefen för bankinspektionen samt sekreteraren hos bankinspektionen samtidigt skulle vara, den förre chef för finansdepartementets bankbyrå och sekreteraren amanuens å samma byrå.

En dylik anordning är en fullständig nyhet inom vår administration. Ehuru den föreslagna bankinspektionen blefve ett själfständigt centralt ämbetsverk med kollegial beslutanderätt, skulle likväl chefen och en ledamot i detta ämbetsverk, i strid mot förhållandena i fråga om alla andra sådana ämbetsverk och mot den grundsats, som gjorts gällande vid löneregleringarna för desamma, hafva fast anställning med aflöning enligt stat inom finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, hvars ämbets- och tjänstemän endast hafva till uppgift att biträda departementschefen vid beredande af mål till underdånig föredragning samt däraf föranledd expedition. Om än en sådan anordning må vara möjlig att genomföra, bör detta dock uppenbarligen icke äga rum, såvida icke sådant nödvändigöres af tungt vägande skäl.

Såsom ett sådant skäl har åberopats, att, enär kostnaden för bankinspektionen skulle bestridas af de solidariska bankbolagen och bankaktiebolagen, bankinspektionen icke kunde tillförbindas utföra andra göromål än sådana, som omedelbart härrörde från kontrollen öfver dessa penninginrättningar och åsyftade deras egen fördel. På grund häraf borde inspektionen öfver andra penninginrättningar samt åtskilliga med kontrollen öfver bankerna sammahängande göromål fortfarande bestridas inom finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, för hvilket ändamål bankbyrån skulle bibehållas.

Utskottet har icke kunnat biträda denna uppfattning. Enligt nu föreslagna 88 § af lagen om solidariska bankbolag och 80 § af lagen om bankaktiebolag skola med angifven begränsning dessa bolag »till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas.» Denna bidragsskyldighet bör naturligtvis icke utkrävas i vidsträcktare mån, än som erfordras för skälig aflöning åt den vid bankinspektionen

anställda personal samt bestridande af omkostnaderna. Men om detta iakttages, måste Kungl. Maj:t vara oförhindrad att ålägga bankinspektionen alla de göromål, som kunna af densamma medhinnas och äro nödvändiga för vinnande af syftemålet med detta ämbetsverks inrättande. En sådan åsikt har ock fått göra sig gällande beträffande försäkringsinspektionen. Enligt 162 § af lagen om försäkringsrörelse äro ett stort antal försäkringsbolag undantagna från den i 133 § af samma lag stadgade skyldighet att till bestridande af kostnaden för försäkringsinspektionen årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Men detta oakadt åligger försäkringsinspektionen, enligt instruktion den 31 december 1903, att för hvarje år utarbета och till Kungl. Maj:t öfverlämna redogörelse för *alla* försäkringsanstalter, som under året drifvit försäkringsrörelse här i riket, äfvensom dessa anstalters verksamhet och räkenskaper. Samma instruktion gifver äfven vid handen, att försäkringsinspektionen förutsättes vara skyldig afgifva underdåniga utlåtanden i frågor rörande försäkringsväsendet. I öfverensstämmelse härmed anser utskottet bankinspektionen kunna och böra åläggas att afgifva utlåtande i frågor rörande bankväsendet, att utarbета och ombesörja offentliggörandet af en öfversikt af de solidariska bankbolagens och bankaktiebolagens ställning efter hvarje års bokslut äfvensom en sammanfattning af årliga uppgifter om allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningarna samt att föranstalta om utgifvande af ett sammandrag utaf de solidariska bankbolagens och bankaktiebolagens för hvarje månad till bankinspektionen insända öfversikter.

Frånskiljas dessa göromål, återstår för bankbyrån enligt förslaget till instruktion allenast: att till underdånig föredragning bereda ärenden angående lagstiftning rörande banker och hypoteksinrättningar eller fastställande af ny eller förändring af gällande bolagsordning för solidariskt bankbolag, bankaktiebolag, hypoteksförening och annan låneanstalt äfvensom de öfriga frågor rörande bank- och låneinrättningar, som af Kungl. Maj:t pröfvas. För de senast förflutna fyra åren meddelas här följande uppgifter rörande sådana mål och ärenden, hvilka anmälts inför Kungl. Maj:t.

År	Lagstiftnings- ärenden	Fastställande eller		Besvär i sparbanks- och pant- banks mål	Öfriga mål och ärenden	Summa
		ändring af Bankbolag	ordning för Andra låne- anstalter			
1902	2	34	9	8	1	54
1903		9	5	3	2	19
1904	1	33	1	4	2	41
1905	2	21	14	3	4	44
Summa	5	97	29	18	9	158

Häraf framgår oförtydbart, att det arbete, som erfordras för att bereda ifrågavarande mål och ärenden till underdånig föredragning samt ombesörjande af den däraf föranledda expedition, icke är af den omfattning, att härför erfordras en särskild byrå inom finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli. Icke heller äro dessa mål och ärenden i allmänhet af beskaffenhet att i högre grad än en mångfald andra ärenden, som skola inför Kungl. Maj:t föredragas, påkalla särskild fackkunskap och erfarenhet. Sedan numera utfärdats fullständiga lagar, som reglera bankernas verksamhet, företer i de flesta fall granskningen af förslag till bolagsordningar eller ändring i förut fastställda ingen afsevärd svårighet. Pröfning af besvär i sparbanks- och pantbanks mål samt öfriga mål och ärenden torde icke taga i anspråk annan insikt och erfarenhet, än som bör förutsättas hos enhvar duglig civil ämbets- eller tjänsteman. Förekommer undantagsvis fråga om lagstiftning rörande bankväsendet eller bestämmelser i bolagsordning, som äro af principiell betydelse, kan ju yttrande i ämnet infordras från bankinspektionen. Visserligen föranleder detta sätt att gå till väga något skrifarbete, som i vissa fall möjligen kunde undvikas, därest bankinspektören tillika vore byråchef. Men detta skrifarbete kan icke gärna blifva af mera afsevärd omfattning, och därigenom vinnes i hvarje fall den beaktansvärda fördelen, att det ifrågavarande ärendet blifver i enlighet med § 10 regeringsformen behörigen beredt »genom nödiga upplysningars inhämtande från vederbörande ämbetsverk», samt att den föredragande departementschefen har att stödja sig å ett af kollegialt beslutande ämbetsverk afgifvet skriftligt utlåtande, som blifver tillgängligt bland de till ärendet hörande handlingar.

På grund af hvad sålunda anförts, anser utskottet, att i sammanhang med inrättande af det ämbetsverk, som skulle benämnas bankinspektionen, finansdepartementets bankbyrå kan och bör indragas, men att till biträde inom samma departement vid beredning af ärenden rörande bankväsendet bör af statsmedel anvisas särskildt anslag till skäligt belopp i likhet med hvad som iakttages inom civildepartementet för beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet.

Vidare hafva vi ansett, att hvad som anföres från och med det stycke, sid. 36, som börjar med orden: »Emot nämnda statförslag» till och med sid. 37 orden: »statens slutsumma skulle härigenom med 1,000 kronor öfverstiga motsvarande summa i det af chefen för finansdepartementet framlagda förslaget», bör utgå och ersättas med följande uttalande:

Emot nämnda statförslag har utskottet att framställa följande erinringar. Bankinspektören skulle i sin dubbla egenskap af chef för bankinspektionen och byråchef erhålla en sammanlagd aflöning af 10,000 kronor, hvaraf 4,000 kronor såsom byråchef och 6,000 kronor såsom bankinspektör. Men som enligt utskottets åsikt bankbyrån bör indragas, till följd hvaraf bankinspektören icke komme att uppbära aflöning som byråchef, samt i sammanhang med byråns indragning göromålen inom bankinspektionen skulle ökas utöfver hvad Kungl. Maj:ts förslag förutsätter, anser utskottet, att bankinspektörens aflöning bör höjas åtminstone till samma belopp, som chefen för riksförsäkringsanstalten åtnjuter, eller 8,000 kronor, hvaraf 5,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar.

Af samma skäl bör sekreteraren å bankinspektionens stat åtnjuta den aflöning, som för honom beräknats i egenskap af sekreterare och amanuens, eller tillsammans 3,600 kronor, hvaraf 2,400 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar.

I fråga om aflöningen till biträdande ledamoten, hvilken i statförslaget uppförts såsom lön med 3,000 kronor, synes det utskottet bättre öfverensstämma med dess natur, att densamma upptages under titel arfvode.

Staten för bankinspektionen skulle därför enligt utskottets mening komma att höjas med 3,200 kronor och således sluta å 36,200 kronor. Men härtill bör måhända göras ytterligare tillägg för täckande af ökade omkostnader, hvilket tillägg dock icke behöfver beräknas till högre belopp än 1,800 kronor.

Slutligen hafva vi ansett, att sista punkten af det stycke, som, sid. 37, börjar med orden: »Slutligen får utskottet», bör hafva följande lydelse:

I fråga om öfriga tjänstebefattningar torde däremot böra föreskrifvas, att den, som innehar tjänst med lön inom bankinspektionen, ej må därmed förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den vid pröfning i stadgad ordning finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänsten inom bankinspektionen.

Herrar *Gustaf Andersson* och *Lindgren* hafva begärt få antecknadt, den förre, att han icke deltagit i ärendets handläggning inom utskottet, och herr *Lindgren*, att han ej närvarit vid ärendets slutliga behandling.
